

Risicovechtsport in mijn gemeente of stad

1. Inleiding

Heeft jouw gemeente een specifieke visie op risicovechtsporten? Ben je je bewust van wat risicovechtsport inhoudt? Heb je een idee van de voorwaarden waaraan risicovechtsportfederaties zouden moeten voldoen? Heb je ook al eens moeite met het inschatten van de kwaliteit van een risicovechtsportclub of met het inschatten van trainersdiploma's in de vechtsport? Al eens nagedacht over de beoefening van full contact sporten voor kinderen in jouw gemeente? Weet je bij welke federaties jouw vechtsportkampioenen aangesloten zijn?

Met al deze vragen over risicovechtsport kan je terecht bij het Vechtsportplatform Vlaanderen vzw. Het wil als kennis- en expertisecentrum, service- en ondersteuningspunt en aanspreek- en communicatiepunt een helpende hand bieden aan iedereen die betrokken is bij risicovechtsport.

2. Benadering van risicovechtsport

Risicovechtsporten lijden vaak onder een, al dan niet terecht, negatief imago. De discussies gaan dan meestal over de medische risico's die al dan niet bewust genomen worden in deze vechtsporten en voornamelijk in de vechtsporten waar wordt toegewerkt naar knock-out. Het Vechtsportplatform ontfermt zich ook vooral over deze medische risico's. Een waakzaam oog is in alle sporten en vooral in deze sector erg belangrijk.

Om meer inzicht te verwerven in het vechtsportgebeuren is het ook belangrijk om naar de waarden van de sporten te kijken. Voor veel sporters betekent de vechtsport vaak een middel om zich op persoonlijk en maatschappelijk vlak te ontwikkelen waarbij de positieve elementen in de sportbeleving worden doorgetrokken naar het persoonlijke leven. Vechtsport wordt ook op heel wat plaatsen opgenomen in het buurtsportprogramma net omwille van de specifieke karakteristieken die vechtsporten kunnen bieden.

Weinigen zullen bijvoorbeeld al eens gehoord hebben van de Wai Kru bij Muaythai. Dit is het gedeelte van de dans die sinds origine voor elke Muaythaiwedstrijd wordt uitgevoerd. Het is een ceremoniedans waarbij de leerling respect toont aan zijn leraar, ouders en de vroegere leermeesters van de kunst.

3. Een risicovechtsportclub meldt zich aan in jouw gemeente? Wat nu?

Wanneer een club zich aanmeldt in jouw gemeente is het belangrijk dat je deze goed weet te plaatsen. Iedereen is immers vrij om te bepalen aan welke activiteiten hij of zij deelneemt. Maar iedereen moet zich wel bewust zijn van de risico's die hieraan verbonden zijn. Als lokale overheid kan men enkele basiscriteria nagaan. Vanuit het Vechtsportplatform stellen we dan ook voor om een aantal vragen en tips in acht te nemen. Deze aspecten worden vanuit het platform ook meegegeven aan clubs waarbij we hen willen ondersteunen en willen aanmoedigen om aandacht te geven aan gezond sporten.

3.1.1 Bij welke sportfederatie is de club aangesloten?

Er zijn heel wat federaties in Vlaanderen waar een club bij aangesloten kan zijn. Zo zijn er veel vechtsportfederaties die rechtstreeks erkend worden door de Vlaamse overheid. Deze zijn momenteel: Grappling Vlaanderen (GV), Judo Vlaanderen (JV), Taekwondo Vlaanderen (TV), de Vlaams Boks Liga (VBL), de Vlaamse Ju-Jitsu Federatie (VJJF), de Vlaamse Karate Federatie (VKF), de Vlaamse Kickboks, Muaythai en MMA Organisatie (VKBM²O), de Vlaamse Schermbond (VSB), de Vlaamse Vechtsport Associatie (VVA) en de Vlaamse Wushu Federatie (VWuF). Daarvan worden volgende federaties gesubsidieerd: JV, TV, VBL, VJJF, VKF, VSB.

Heel wat kleinere federaties of groeperingen van clubs zijn ook lid van een erkende multisportfederatie. Bijvoorbeeld: WAKO Belgium en de Vlaamse Aikido Vereniging zijn als deelfederatie aangesloten bij FROS Multisport Vlaanderen. Deze multisportfederaties hebben soms ook losse risicovechtsportclubs onder hun leden.

Vele vechtsportclubs bieden bovendien verschillende vechtsportstijlen aan en zijn aangesloten bij verschillende federaties.

Ten slotte zijn er de niet erkende federaties en zelfs losse risicovechtsportclubs. In deze laatste groep is er meestal geen enkele transparantie over hun werking.

TIP 1: Probeer als verantwoordelijke van je gemeente een zicht te krijgen op de herkomst van de club. Aarzel niet om het Vechtsportplatform te contacteren indien je niet zeker bent. Een overzicht van de federaties en organisaties die momenteel reeds gekend zijn door het platform vind je hier.

3.1.2 Zorgt de club voor een degelijke verzekering voor AL haar leden?

Het decreet houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector (10 juni 2016) legt op dat elke vereniging een verzekering dient te voorzien voor haar leden. Nochtans is het steeds belangrijk om na te gaan of dit ook effectief zo is. Niet alle clubs zorgen voor een degelijke verzekering voor ALLE leden. Sommige clubs opteren er bijvoorbeeld voor om enkel competitiesporters aan te sluiten bij de respectievelijke federatie en voor de andere sporters een alternatieve verzekeringsmethode te voorzien.

Wees waakzaam voor clubs die helemaal niet aangesloten zijn bij een federatie. Hier is momenteel zeer weinig transparantie over.

TIP 2: Ga na of de club al haar leden verzekert en op welke manier dit gebeurt. Benadruk het belang van een goede verzekering voor lichamelijke ongevallen en burgerlijke aansprakelijkheid. Bekijk ook de minimale verzekeringsvoorwaarden waaraan de door de Vlaamse overheid erkende federaties moeten voldoen.

3.1.3 Heeft de club een gediplomeerde trainer ter beschikking?

Met een gediplomeerde trainer wordt een trainer bedoeld die over een diploma van de Vlaamse Trainersschool (VTS) beschikt. In de vechtsportsector zijn heel veel diploma's terug te vinden, meestal technische diploma's. Concreet gaat het hier om het behalen van een bepaald sporttechnisch niveau of het in de leer geweest zijn bij een belangrijke leermeester binnen de eigen sportstijl. Het gaat hierbij meestal over het leren beheersen van bepaalde gevorderde technieken van de gediplomeerde of geattesteerde persoon zelf. Deze sportspecifieke attesten of diploma's hebben ongetwijfeld een

belangrijke waarde en aanzien binnen de sport, maar zij zijn niet altijd gelinkt aan een pedagogische en didactische opleiding. De opleidingen van de Vlaamse Trainersschool zijn net gericht op het training geven en het aanleren van de sportspecifieke technieken en vaardigheden aan verschillende doelgroepen. De Vlaamse Trainersschool assimileert ook bepaalde opleidingen die niet rechtstreeks door hen worden georganiseerd.

TIP 3: Ga de oorsprong van het diploma of attest na en probeer meer zicht te krijgen op de inhoud van de cursus. Een overzicht van de VTS-diploma's binnen de vechtsporten vind je hier. Contacteer het Vechtsportplatform indien je dit helemaal niet kan inschatten. Het platform kan hiervoor bij specifieke contactpersonen terecht.

3.1.4 Is de club zich bewust van de medische risico's en gaat ze verantwoord om met deze risico's?

Is alles mogelijk of heersen er ook duidelijke regels? Hoe worden deze regels gecommuniceerd en staan deze ook effectief neergeschreven in een reglement of gedragscode? Onderstaande lijst geeft een greep uit de mogelijke regels die de clubs in hun interne reglementering kunnen hanteren en waarmee ze blijf geven te streven naar een gezonde en ethische sportbeoefening:

- Iedereen is welkom in onze club en we zorgen ervoor dat iedereen er zich ook thuis voelt.
- Er wordt getraind en aan wedstrijden deelgenomen op een manier waarbij de gezondheid van de sporter en het correct ethisch handelen gewaarborgd wordt (met specifieke aandacht voor situaties met (verhoogd) risico op blijvende letsels, gelijkwaardigheid van kampers, ...).
- De sporter wordt beschermd tegen de negatieve effecten die sport kan veroorzaken zoals stress, prestatiedruk, blessures, gezondheidsrisico's, dopingmisbruik, intimidatie, pestgedrag, machtsmisbruik, agressie en geweld.
- Er wordt respect getoond voor anderen, zowel clubleden, tegenstrevers, trainers, scheidsrechters als supporters, ongeacht hun geslacht, culturele achtergrond, geartheid, herkomst, sociale status of handicap.
- Sportiviteit en fair play worden hoog in het vaandel gedragen.
- Regels en reglementen zijn gekend en worden gerespecteerd.
- Er wordt zorg gedragen voor het eigen materiaal, het materiaal van de club en de sportaccommodatie.
- Er wordt specifieke begeleiding en aandacht besteed aan kinderen door rekening te houden met hun ontwikkelingsniveau en eigenheid, zowel fysiek als mentaal: kinderen zijn geen volwassenen in een kleiner formaat.
- De positieve waarden in de jeugdsport worden nagestreefd (bewijs door ondertekening van de Panathlonverklaring).
- Sport is cruciaal in de totaalontwikkeling van een individu maar het gebruik van de aangeleerde vechttechnieken moet zich beperken tot de club en mag daarbuiten niet worden toegepast. Onze club wil hierbij een belangrijke maatschappelijke rol spelen.
- Er is een contactpersoon in de club die aangesproken kan worden bij problemen.

TIP 4: Ga na of de club een interne reglementering of gedragscode heeft en op welke manier deze wordt gecommuniceerd aan de leden. Haal eventueel bovenstaande voorbeelden aan om dit te bevragen.

3.1.5 Is de omgeving waarin gesport wordt voldoende veilig?

Net zoals in andere sporten is ook de veiligheid van de sportaccommodatie erg belangrijk. Vaak is dit een heikele kwestie aangezien heel wat gemeenten kampen met een tekort aan sportaccommodaties. Ook de persoonlijke bescherming en het materiaal dat gebruikt wordt moeten in orde zijn. Enkele voorwaarden die kunnen worden nagegaan, zijn beschreven in onderstaande lijst:

- De club voorziet in haar reglementen verplichtingen inzake persoonlijke veiligheid: propere kledij, korte nagels, geen horloges of sieraden. De reglementen zijn gekend bij de sporters en hun ouders.
- De club verplicht haar leden gebruik te maken van persoonlijk beschermingsmateriaal in goede staat (handschoenen, mondbeschermer, scheenbeschermers, ...).
- De club werkt met materiaal en hulpmiddelen in goede staat (stootkussens, matten, bokszakken, ...).
- De accommodatie heeft een geldige huurovereenkomst, is in orde met de gemeenschappelijke voorschriften voor brandveiligheid en is voorzien van een protocol voor noodsituaties.
- De accommodatie beschikt over gescheiden kleedkamers en sanitair voor mannen/jongens en vrouwen/meisjes.
- Er zijn eerst hulpmiddelen beschikbaar in de accommodatie.
- De accommodatie is hygiënisch, goed verlicht en goed geventileerd.
- De accommodatie is voorzien van de mogelijkheid om persoonlijke eigendommen veilig op te bergen.
- De accommodatie voorziet de mogelijkheid om het clubmateriaal veilig op te bergen zodat enkel bevoegden toegang hebben tot het materiaal en zodat de veiligheid niet verstoord kan worden door rondslingerend materiaal.
- De trainingen worden zodanig georganiseerd dat iedere sporter voldoende persoonlijke ruimte heeft om te trainen.

TIP 5: De richtlijnen voor het persoonlijk beschermingsmateriaal vind je meestal terug in de wedstrijdreglementen van de federaties.

Voor bijkomende vragen betreffende (risico)vechtsportclubs kan je steeds terecht bij het Vechtsportplatform.